

Warszawa, dnia 8 maja 2013 r.

Poz. 537

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA FINANSÓW¹⁾**

z dnia 30 kwietnia 2013 r.

**w sprawie zawierania przez fundusz inwestycyjny otwarty umów, których przedmiotem są instrumenty pochodne,
w tym niewystandaryzowane instrumenty pochodne²⁾**

Na podstawie art. 94 ust. 7 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz. U. Nr 146, poz. 1546, z późn. zm.³⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) warunki zawierania przez fundusz inwestycyjny otwarty umów, których przedmiotem są instrumenty pochodne;
- 2) warunki, jakie powinny spełniać niewystandaryzowane instrumenty pochodne oraz podmioty będące stroną umowy z funduszem;
- 3) warunki i zasady zajmowania przez fundusz pozycji w instrumentach pochodnych;
- 4) sposób ustalenia oraz maksymalną wartość ryzyka kontrahenta wynikającą z transakcji niewystandaryzowanymi instrumentami pochodnymi;
- 5) sposób wyznaczenia maksymalnego zaangażowania funduszu w instrumenty pochodne;
- 6) warunki, jakie muszą spełniać uznane indeksy;
- 7) warunki, jakie muszą spełniać indeksy stanowiące bazę instrumentów pochodnych, w tym niewystandaryzowanych instrumentów pochodnych.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) ustawie – rozumie się przez to ustawę z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych;
- 2) funduszu – rozumie się przez to fundusz inwestycyjny otwarty, a w przypadku funduszu inwestycyjnego otwartego z wydzielonymi subfunduszami – subfundusz;
- 3) kontrahencie – rozumie się przez to podmiot będący stroną umowy z funduszem, której przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty pochodne.

¹⁾ Minister Finansów kieruje działem administracji rządowej – instytucje finansowe, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Finansów (Dz. U. Nr 248, poz. 1481).

²⁾ Niniejsze rozporządzenie, w zakresie swojej regulacji, wdraża dyrektywy:
– dyrektywę Komisji 2007/16/WE z dnia 19 marca 2007 r. dotyczącą wykonania dyrektywy Rady 85/611/EWG w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) w zakresie wyjaśnienia niektórych definicji (Dz. Urz. UE L 79 z 20.03.2007, str. 11),
– dyrektywę Komisji 2010/43/UE z dnia 1 lipca 2010 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/65/WE w zakresie wymogów organizacyjnych, konfliktów interesów, prowadzenia działalności, zarządzania ryzykiem i treści umowy pomiędzy depozytariuszem a spółką zarządzającą (Dz. Urz. UE L 176 z 10.07.2010, str. 42).

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 83, poz. 719, Nr 183, poz. 1537 i 1538 i Nr 184, poz. 1539, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119, z 2007 r. Nr 112, poz. 769, z 2008 r. Nr 231, poz. 1546, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 42, poz. 341, Nr 168, poz. 1323 i Nr 201, poz. 1540, z 2010 r. Nr 81, poz. 530, Nr 106, poz. 670, Nr 126, poz. 853 i Nr 182, poz. 1228, z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 152, poz. 900 i Nr 234, poz. 1389 i 1391, z 2012 r. poz. 596, 1385 i 1529 oraz z 2013 r. poz. 70 i 433.

§ 3. 1. Fundusz może zawierać transakcje, których przedmiotem są instrumenty pochodne, w tym niewystandaryzowane instrumenty pochodne, pod warunkiem że utrzymuje część aktywów na poziomie zapewniającym realizację tych transakcji, przy czym aktywa te obejmują:

- 1) papiery wartościowe, instrumenty rynku pieniężnego i inne prawa majątkowe – w przypadku gdy fundusz jest zobowiązany do fizycznej dostawy tych papierów wartościowych, instrumentów rynku pieniężnego lub innych praw majątkowych;
- 2) środki pieniężne, płynne papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa, Narodowy Bank Polski, państwo członkowskie lub państwo należące do OECD – w przypadku gdy uregulowanie zobowiązań z tytułu rozliczeń następuje w środkach pieniężnych.

2. W przypadku opcji warunek, o którym mowa w ust. 1, uznaje się za spełniony, jeżeli fundusz utrzymuje aktywa odpowiednio do wymogów ust. 1 pkt 1 albo 2 na poziomie odpowiadającym iloczynowi wartości nominalnej transakcji i prawdopodobieństwa realizacji opcji, pod warunkiem opracowania i wdrożenia metodologii wyznaczania tego prawdopodobieństwa, stanowiącej składnik systemu zarządzania ryzykiem obowiązującego w towarzystwie lub spółce zarządzającej oraz dokumentowania wyznaczanych wielkości tego prawdopodobieństwa.

3. W przypadku gdy bazę instrumentu pochodnego stanowią indeksy, fundusz może zawierać transakcje, o których mowa w ust. 1, pod warunkiem że indeksy te spełniają warunki, o których mowa w § 11, albo zostały wymienione w załączniku do rozporządzenia.

§ 4. 1. Fundusz może zawierać umowy, których przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty pochodne, pod warunkiem że:

- 1) kontrahentem jest podmiot z siedzibą w Rzeczypospolitej Polskiej, państwie członkowskim lub państwie należącym do OECD innym niż państwo członkowskie, podlegający nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym lub kapitałowym w tym państwie, lub podmiot z siedzibą w państwie innym niż państwo członkowskie, podlegający nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym lub kapitałowym w tym państwie w zakresie co najmniej takim, jak określony w prawie Unii Europejskiej oraz wskazany w statucie funduszu;
- 2) instrumenty te podlegają w każdym dniu roboczym możliwej do zweryfikowania, rzetelnej wycenie według wiarygodnie oszacowanej wartości godziwej;
- 3) instrumenty te mogą zostać w każdym czasie przez fundusz zbyte lub pozycja w nich zajęta może być w każdym czasie zamknięta przez transakcję równoważącą albo zlikwidowana.

2. Za rzetelną wycenę według wiarygodnie oszacowanej wartości godziwej uznaje się wycenę przeprowadzoną zgodnie z przepisami o rachunkowości funduszy inwestycyjnych.

3. Weryfikacja wyceny, o której mowa w ust. 1 pkt 2, jest dokonywana przez:

- 1) podmiot niezależny od kontrahenta, z częstotliwością i w sposób umożliwiający funduszowi jej sprawdzenie, lub
- 2) odpowiednio przygotowaną do tego celu jednostkę organizacyjną towarzystwa zarządzającego funduszem lub spółki zarządzającej, niezależną od jednostki organizacyjnej towarzystwa lub spółki zarządzającej odpowiedzialnej za zarządzanie aktywami funduszy.

4. W przypadku zlecenia zarządzania portfelem inwestycyjnym funduszu lub jego częścią przez towarzystwo zarządzające funduszem lub spółkę zarządzającą, która zarządza funduszem i prowadzi jego sprawy, podmiotowi zewnętrznemu, weryfikacja wyceny, o której mowa w ust. 1 pkt 2, może być prowadzona przez ten podmiot, pod warunkiem że:

- 1) podmiot jest niezależny od kontrahenta;
- 2) weryfikacja jest prowadzona z częstotliwością i w sposób umożliwiający funduszowi jej sprawdzenie;
- 3) weryfikacja jest prowadzona przez odpowiednio przygotowaną do tego celu jednostkę organizacyjną tego podmiotu, niezależną od jednostki organizacyjnej podmiotu odpowiedzialnej za zarządzanie portfelem inwestycyjnym funduszu lub jego częścią.

§ 5. 1. Jeżeli fundusz zawiera transakcje, których przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty pochodne, jest zobowiązany ustalać wartość ryzyka kontrahenta.

2. Wartość ryzyka kontrahenta stanowi wartość ustalonego przez fundusz niezrealizowanego zysku z transakcji, których przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty pochodne.

3. Na potrzeby wyznaczania wartości ryzyka kontrahenta, przy ustalaniu niezrealizowanego zysku nie uwzględnia się opłat ani świadczeń ponoszonych przez fundusz przy zawarciu transakcji, w szczególności wartości premii zapłaconej przy zakupie opcji.

4. Jeżeli fundusz posiada otwarte pozycje w instrumentach pochodnych z tytułu kilku transakcji z tym samym kontrahentem, wartość ryzyka kontrahenta może być wyznaczana jako różnica niezrealizowanych zysków i strat na wszystkich takich transakcjach, o ile:

- 1) transakcje te zostały zawarte na podstawie umowy ramowej, spełniającej kryteria określone w art. 85 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. z 2012 r. poz. 1112 i 1529 oraz z 2013 r. poz. 355);
- 2) umowa ramowa przewiduje, że w przypadku jej rozwiązania zostanie wypłacona wyłącznie jedna kwota stanowiąca równowagę salda wartości rynkowych wszystkich tych transakcji niezależnie od tego, czy wynikające z nich zobowiązania są już wymagalne;
- 3) niewypłacalność jednej ze stron umowy ramowej powoduje lub może powodować rozwiązanie tej umowy;
- 4) warunki, o których mowa w pkt 1–3, nie naruszają przepisów prawa właściwego dla każdej ze stron umowy ramowej.

§ 6. 1. Wartość ryzyka danego kontrahenta w odniesieniu do wszystkich transakcji, których przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty pochodne, zawartych z tym kontrahentem, nie może przekroczyć 5% wartości aktywów funduszu, a jeżeli kontrahentem jest instytucja kredytowa, bank krajowy lub bank zagraniczny – 10% wartości aktywów funduszu.

2. Wartość ryzyka kontrahenta może podlegać redukcji o wielkość odpowiadającą wartości ryzyka kontrahenta w danej transakcji, jeżeli łącznie zostaną spełnione następujące warunki:

- 1) w związku z tą transakcją kontrahent ustanowi na rzecz funduszu zabezpieczenie w środkach pieniężnych, zbywalnych papierach wartościowych lub instrumentach rynku pieniężnego;
- 2) suma wartości rynkowej zbywalnych papierów wartościowych, instrumentów rynku pieniężnego i wartości środków pieniężnych przyjętych przez fundusz jako zabezpieczenie będzie ustalana w każdym dniu roboczym i będzie stanowiła co najmniej równowagę wartości ryzyka kontrahenta w tej transakcji;
- 3) środki pieniężne stanowiące zabezpieczenie będą lokowane wyłącznie w papiery wartościowe lub instrumenty rynku pieniężnego emitowane, poręczone lub gwarantowane przez Skarb Państwa, Narodowy Bank Polski, państwo członkowskie, państwo należące do OECD, bank centralny innego państwa członkowskiego lub Europejski Bank Centralny lub w depozyty, o których mowa w art. 93 ust. 1 pkt 3 ustawy.

3. Papier wartościowy i instrument rynku pieniężnego mogą stanowić zabezpieczenie, jeżeli łącznie zostaną spełnione następujące warunki:

- 1) ich emitentem jest Skarb Państwa, Narodowy Bank Polski, państwo członkowskie, państwo należące do OECD, bank centralny innego państwa członkowskiego lub Europejski Bank Centralny;
- 2) podaż i popyt umożliwiają ich nabywanie i zbywanie w sposób ciągły;
- 3) są zapisane na rachunku prowadzonym przez podlegający nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym podmiot, który:
 - a) nie należy do grupy kapitałowej kontrahenta albo
 - b) należy do grupy kapitałowej kontrahenta, pod warunkiem że zabezpieczenia przed skutkami niewypłacalności tego podmiotu kształtują ryzyko posiadacza tego papieru wartościowego lub instrumentu rynku pieniężnego na takim samym poziomie, jak w przypadku zapisania papieru wartościowego lub instrumentu rynku pieniężnego na rachunku prowadzonym przez podmiot, o którym mowa w lit. a;
- 4) ewentualne nabycie przez fundusz praw z papieru wartościowego lub instrumentu rynku pieniężnego w wyniku realizacji zabezpieczeń na dzień przyjęcia zabezpieczenia nie spowoduje naruszenia art. 96–101 oraz art. 104 ustawy.

§ 7. Maksymalne zaangażowanie funduszu w instrumenty pochodne wyznacza się z zastosowaniem metody przyjętej do obliczania całkowitej ekspozycji funduszu, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 48a pkt 1 ustawy.

§ 8. Przy stosowaniu limitów inwestycyjnych, o których mowa w art. 96–101 oraz art. 104 ustawy, fundusz jest obowiązany uwzględniać kwotę zaangażowania w instrumenty pochodne w ten sposób, że:

- 1) w przypadku zajęcia przez fundusz pozycji w instrumentach pochodnych, skutkującej powstaniem po stronie funduszu zobowiązania do sprzedaży papierów wartościowych lub instrumentów rynku pieniężnego albo do spełnienia świadczenia pieniężnego wynikającego z zajętej pozycji – od wartości papierów wartościowych lub instrumentów rynku pieniężnego danego emitenta znajdujących się w portfelu inwestycyjnym funduszu należy odjąć kwotę zaangażowania w instrumenty pochodne, dla których bazę stanowią papiery wartościowe lub instrumenty rynku pieniężnego tego emitenta;
- 2) w przypadku zajęcia przez fundusz pozycji w instrumentach pochodnych skutkującej powstaniem po stronie funduszu zobowiązania do zakupu papierów wartościowych lub instrumentów rynku pieniężnego albo do spełnienia świadczenia pieniężnego wynikającego z zajętej pozycji – do wartości papierów wartościowych lub instrumentów rynku pieniężnego danego emitenta znajdujących się w portfelu inwestycyjnym funduszu należy dodać kwotę zaangażowania w instrumenty pochodne, dla których bazę stanowią papiery wartościowe lub instrumenty rynku pieniężnego tego emitenta.

§ 9. Jeżeli zawierane przez fundusz umowy mające za przedmiot instrumenty pochodne, w tym niewystandaryzowane instrumenty pochodne, mają na celu ograniczenie ryzyka inwestycyjnego związanego z papierami wartościowymi, instrumentami rynku pieniężnego lub innymi prawami majątkowymi, które fundusz zamierza nabyć w przyszłości, fundusz może zająć pozycję w tych instrumentach pochodnych skutkującą powstaniem jego zobowiązania albo uprawnienia do zakupu papierów wartościowych, instrumentów rynku pieniężnego lub innych praw majątkowych albo do spełnienia świadczenia pieniężnego, w wysokości odpowiadającej wartości świadczenia w tej umowie sprzedaży, lub stosować szczególną strategię inwestycyjną z wykorzystaniem instrumentów pochodnych, której skutkiem miałyby być efekt analogiczny do zajęcia takiej pozycji, o ile łącznie zostaną spełnione następujące warunki:

- 1) zawarcie planowanej transakcji nabycia papierów wartościowych, instrumentów rynku pieniężnego lub innych praw majątkowych jest wysoce prawdopodobne;
- 2) zajęcie takiej pozycji lub zastosowanie takiej szczególnej strategii jest uzasadnione prognozami wysokości kursów, cen lub wartości papierów wartościowych, instrumentów rynku pieniężnego lub innych praw majątkowych.

§ 10. Za uznane indeksy, o których mowa w art. 99 ustawy, uważa się indeksy łącznie spełniające następujące warunki:

- 1) skład indeksu uwzględnia odpowiednio wymogi rozproszenia ryzyka inwestycyjnego, o których mowa w art. 96–100 oraz art. 104 ustawy;
- 2) indeks stanowi miarodajny wskaźnik charakteryzujący rynek, do którego się odnosi, przy czym metodologia zastosowana przez podmiot ustalający skład indeksu nie powoduje wykluczenia ze składu tego indeksu największego emitenta na rynku, do którego indeks się odnosi;
- 3) wartość i skład indeksu są podawane do publicznej wiadomości;
- 4) indeks został ustalony przez wyspecjalizowany w ustalaniu indeksów podmiot organizujący, prowadzący lub analizujący obrót papierami wartościowymi, niezależny od towarzystwa zarządzającego funduszem lub spółki zarządzającej, która zarządza funduszem i prowadzi jego sprawy; jeżeli podmiot ten należy do grupy kapitałowej, w skład której wchodzi towarzystwo lub spółka zarządzająca, towarzystwo lub spółka zarządzająca są obowiązane wdrożyć odpowiednie procesy zarządzania konfliktem interesów.

§ 11. Indeksy stanowiące bazę instrumentów pochodnych, w tym niewystandaryzowanych instrumentów pochodnych, powinny łącznie spełniać następujące warunki:

- 1) skład indeksu uwzględnia odpowiednio wymogi rozproszenia ryzyka inwestycyjnego, w szczególności:
 - a) zmiany ceny lub aktywność transakcyjna w odniesieniu do jednego składnika indeksu nie wpływa w sposób istotny na wartość indeksu,
 - b) jeżeli w skład indeksu wchodzi składniki będące lokatami, o których mowa w art. 93 ust. 1 pkt 1, 2 i 4, art. 94 i 101 ustawy, jest on zdywersyfikowany co najmniej w stopniu określonym w art. 96–100 oraz art. 104 ustawy,
 - c) jeżeli w skład indeksu wchodzi składniki inne niż lokaty, o których mowa w art. 93 ust. 1 pkt 1, 2 i 4, art. 94 i 101 ustawy, jest on zdywersyfikowany w sposób równoważny określonemu w art. 96–100 oraz art. 104 ustawy;

- 2) indeks stanowi miarodajny wskaźnik charakteryzujący rynek, do którego się odnosi, w szczególności:
 - a) indeks w odpowiedni i właściwy sposób odzwierciedla wyniki reprezentatywnej grupy składników będących przedmiotem obrotu na rynku, do którego się odnosi,
 - b) dokonywana jest regularna weryfikacja składu indeksu, która może skutkować zmianami tego składu dokonywanymi zgodnie z powszechnie dostępnymi kryteriami, w celu zapewnienia, że spełniony jest warunek, o którym mowa w lit. a,
 - c) składniki indeksu charakteryzują się płynnością, która w razie potrzeby umożliwia odzwierciedlenie składu indeksu;
- 3) wartość i skład indeksu są podawane do publicznej wiadomości, w szczególności:
 - a) ustalanie wartości i składu indeksu jest prowadzone na podstawie odpowiednich procedur gromadzenia informacji o cenach składników indeksu, obliczania wartości indeksu oraz publikowania jego wartości, w tym procedur wyliczenia cen składników indeksu w przypadku, gdy ich cena rynkowa nie jest dostępna,
 - b) informacje dotyczące zasad obliczania indeksu, metodologii wprowadzania zmian w składzie indeksu, zmiany indeksu oraz trudności operacyjnych z terminowym dostarczeniem informacji albo poprawnością informacji są udostępniane niezwłocznie i w sposób wyczerpujący.

§ 12. Do czasu dostosowania przez towarzystwo zarządzające funduszem prowadzonej działalności do przepisów wydanych na podstawie art. 48a pkt 1 ustawy w zakresie systemu zarządzania ryzykiem maksymalne zaangażowanie funduszu w instrumenty pochodne wyznacza się na podstawie przepisów dotychczasowych, nie dłużej jednak niż do dnia 31 lipca 2013 r.

§ 13. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.⁴⁾

Minister Finansów: *wz. J. Cichoń*

⁴⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 20 stycznia 2009 r. w sprawie zawierania przez fundusz inwestycyjny otwarty umów, których przedmiotem są instrumenty pochodne, w tym niewystandaryzowane instrumenty pochodne (Dz. U. Nr 17, poz. 87), które traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, zgodnie z art. 8 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. o zmianie ustawy o funduszach inwestycyjnych oraz ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 70).

Załącznik do rozporządzenia Ministra Finansów
z dnia 30 kwietnia 2013 r. (poz. 537)

WYKAZ INDEKSÓW

- 1) AII Ords – w Związku Australijskim;
- 2) ATX – w Republice Austrii;
- 3) BEL20 – w Królestwie Belgii;
- 4) CAC40 – w Republice Francuskiej;
- 5) DAX – w Republice Federalnej Niemiec;
- 6) DJ Euro STOXX 50 – indeks międzynarodowy;
- 7) Dow Jones Ind. Av. – w Stanach Zjednoczonych Ameryki;
- 8) EOE25 – w Królestwie Niderlandów;
- 9) Euronext 100 – indeks międzynarodowy;
- 10) FTSE100 – w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej;
- 11) FTSE mid250 – w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej;
- 12) Hang Seng – w Specjalnym Regionie Administracyjnym Hongkong;
- 13) IBEX35 – w Królestwie Hiszpanii;
- 14) IPC Index – w Meksykańskich Stanach Zjednoczonych;
- 15) MIB 30 – w Republice Włoskiej;
- 16) NASDAQ – w Stanach Zjednoczonych Ameryki;
- 17) Nikkei225 – w Japonii;
- 18) OMX – w Królestwie Szwecji;
- 19) S&P500 – w Stanach Zjednoczonych Ameryki;
- 20) Sao Paulo–Bovespa – w Federacyjnej Republice Brazylii;
- 21) SMI – w Konfederacji Szwajcarskiej;
- 22) TSE35 – w Kanadzie;
- 23) WIG20 – w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 24) WIG20TR – w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 25) mWIG40 – w Rzeczypospolitej Polskiej.